

Herman-fästningens torn 400 år.

Den, som besökt Narva har säkerligen ej undgått att lägga märke till Narvas viktigaste sevärdheter, de gamla borgarna. Särskilt i ögonenfallande är Herman-fästningen eller ordensslottet, som ligger på Narvaflodens vänstra strand i stadens centrum. Fästningens torn uppfördes av ordensmästaren Herman v. Brüggenei-Hasenkampf och färdigbyggdes i början av år 1537.

Tornets höjd är 51 m och upp till dess spets leda 60 trappsteg av sten och 183 sådana av trä. När tornet blev färdigt, ansågs det överallt i Europa för ett mästerverk i fortifikationstekniskt avseende, och man menade, att ingen fiende skulle vara mäktig att intaga en fästning, som var utrustad med ett så makalöst torn. För att fästningens försvarare skulle kunna vara oberoende av yttervärlden grävdes en 25 m djup brunn och från denna ledde en gång till flodstranden samt tvenne andra gångar till bastionerna. Dessa gångar ha delvis rasat.

Ehuru fästningen med sitt pampiga torn var stark, föll den dock året därpå, den 12 maj 1558, i tsar Johan den Förskräckliges händer. Ej heller ryssarna voro i stånd att länge behålla fästningen och år 1581 måste dessa i sin tur vika för de svenska vapnen. Under svenskt välde var staden sedan ända till år 1704, när den erövrades av Peter I.

Under svenska tiden försökte ryssarna upprepa gånger bemäktiga sig fästningen jämte

Narva stad, men misslyckades ömkligen. Under sådana omständigheter menade de vidskepliga ryssarna, att det ej stod rätt till, utan att tornet försvarades av troll eller andra onda makter.

Sedan 1704 har det ej tilldragit sig någonting nämnvärt i tornets historia, utom det att förfallet strax därpå tog sin början och fortgår allt intensivare för varje år. Under frihetskriget påstås en rysk projektör ha splittrat tornspetsen, ehuru en flyktig blick från marken ej förmår upptäcka några spår av dylik åverkan.

Rent beklämmande verkar det, när man ser dessa kolossala byggnadsverk förstöras av en oblid natur. Dessa äro ju visserligen symboler från pikans och slaveriets tidevarv, men icke desto mindre väldiga monument över djärva andar, som murade upp råmärken mellan öster och väster.

A. S.

Prosten

K. Nilsson

som varit bunden vid sjukbädden en lång tid har nu tillfrisknat så pass att han förliden söndag kunde hålla högmässa i Svenska kyrkan i Tallinn. Efter predikan uttalade han sitt tack till församlingsmedlemmarna för all den vänlighet, som kommit honom till del under sjukdomstiden.

Meddelande.

Birkas folkhögskolas årskurs avslutas söndagen den 9 maj kl. 1 e. m. Samtidigt utställes eleverbeten. Elevernas föräldrar och andra intresserade äro hjärtligt välkomna.
Skolans Rektor.

Mussolini väntas resa till Hitler.

Ett rykte gör åter gällande, att Mussolini förbereder en resa till Tyskland för att sammanträffa med Hitler, telegraferar Exchange Telegraphs korrespondent från Rom. I väl underbyggade kretsar tror man, att il Duces avresa kommer att äga rum i slutet av april. Sammanträffandet med Tysklands rikskansler kommer att äga rum på lantstället i Berchtesgaden.

Berlin och Sovjet.

Tyske riksbankspresidenten dr Schacht mottog i dag den belgiska och utländska pressens representanter. Han förklarade först, att hans besök ej hade sensationell karaktär och att alla rykten, som spritts kring detsamma, voro fullständigt felaktiga. De överläggningar han haft i Bryssel ha varit av allmän natur och inskränkt sig till rent ekonomiska frågor. Inga politiska problem ha behandlats.

På en fråga om Tyskland ville utesluta Ryssland från en ekonomisk reglering i Europa svarade dr Schacht: Ingalunda. Vi ha en omfattande handel med Sovjetunionen och hoppas att denna ytterligare skall kunna intensifieras.

Pelle Bystrom:

Jordbruksförsök.

IV

Gödslingsförsök i vall (första årsvall).

Gräsväxten på vallen bestod av rödklöver och timotej, åtminstone tre fjärdedelar var klöver. I en sådan vall vill man ju först och främst få fram klöver, och då klöver själv kan försörja sig med kväve ur luften (liksom alla andra baljväxter, såsom ärter, vicker och

bönor), så är det lämpligast att se efter, vilken verkan fosforsyra och kali har som gödsling.

I detta försök provades alltså övergödsling med fosfat och kalisalt, som framgår av nedanstående försöksplan:

a = 150 kg 40% kalisalt + 250 kg blandfosfat (segafosfat)
 b = 150 " " " + 125 " superfosfat
 c = 150 " " " "
 d = ogödslat

I detta försök borde man alltså kunna få se, hur kalisalt ensamt verkade och även hur superfosfat och blandfosfat verkade.

Gödseln spriddes ut d. 17 april och försöket skördades första gången den 27 juni, andra gången den 22 september. Första skörden hann att någorlunda

utvecklas före torkan, även om regn någon vecka tidigare skulle ha gjort stor nytta. Den andra skörden kom ej i växt förrän efter regnet i mitten av juli, och blev därför sent utvecklad. Skörden och skördeökningarna pr har framgå av följande tabell:

	Första skörden kg/har		Andra skörden kg/har		Hela skörden kg/har	
	Skörd	Ökning	Skörd	Ökning	Skörd	Ökning
a.	5780	1230	1970	490	7750	1720
b.	5250	700	1990	510	7240	1210
c.	4670	120	1530	50	6200	170
d.	4550	—	1480	—	6030	—

Om man i detta försök jämför skördeökningens värde med

	Skördeökningens värde pr har	Gödselkostnad
a.	Kr. 86:—	Kr. 28:25
b.	" 60:50	" 24:75
c.	" 8:50	" 16:50

Gödslingen med fosfat och kalisalt tillsammans ha alltså givit god vinst, men kalisalt enbart har givit förlust i stället.

Det är emellertid också av intresse att få se, hur fosfor-

vad gödseln kostar, så får man följande siffror:

	Vinst	Förlust
a.	Kr. 57:75	Kr. —
b.	" 35:75	" —
c.	" —	" 8:—

syran ensamt verkat. Drager man siffrorna för skördeökning och gödselkostnad i c. ifrån motsvarande siffror i a. och b. så får man ett begrepp om den saken.

	Skördeökning pr har för fosfatgödslingen	Gödselkostnad	Vinst
a.	Kr. 77,50	Kr. 11,75	Kr. 65,75
b.	" 52,00	" 8,25	" 43,75

Det blev som synes ännu bättre resultat av fosfatgödslingen enbart, sedan man dragit bort den ökning, som åstadkoms av kalisalt.

Av detta försök bör man

För den särskilt intresserade kan nämnas, att medelfelet (M-diff.) på skördeökningarna äro för a. 3,01, för b. 1,7 och för c. 0,3.

kunna draga den slutsatsen, att denna jord har brist på fosforsyra, och att det lönar sig bra att gödsla med fosfat till den. Blandfosfatet har givit bättre resultat, men det är svårt att jämföra det med superfosfat här, då det var dubbelt så mycket av det. Det hade kanske lönat sig bättre med en större mängd

Dödsfall.

Från utlandet har nått oss budskapet, att två unga estlandssvenska sjömän där avlidit.

Påskdagen avled på Flottans sjukhus i Karlskrona 29-åriga sjömannen Anders Beckman från Askersund. Han var född på Wormsö i Förby och kom år 1922 som "krigsbarn" till lantbrukare Valfrid Thorén i Askersund, där han även blev svensk medborgare. Han ägnade sig åt sjömansyrket och fullgjorde f. n. sin värnplikts-tjänstgöring vid flottan. Dödsorsaken var lunginflammation, Jordfästningen ägde rum i Askersunds gravkapell söndagen den 4 april.

Från staden Kings-Linn i England har det meddelats, att å därvarande sjukhus avlidit sjömannen Johan Hammerman från Kärrslätt, Wormsö. Hammerman, som var född 1901, har en längre tid seglat i de tropiska farvattnen där han angripits av kräftsjukdom. Då det tog lång tid innan båten återvände till Europa där värd kunde erhållas, förvärrades sjukdomen och ledde till döden.

av superfosfat också. Det kan lätt hända, om det är stor brist på fosforsyra i jorden.

Man har å andra sidan rätt att misstänka, att det finns tillräckligt av kali i jorden. Den lilla skördeökningen för kalisalt är så obetydlig, så att man inte kan räkna så mycket med den, det kunde lika gärna ha blivit ingen ökning alls.

Det är som sagt inte värt att lita alltför mycket till ett års försök. Men skulle det i flera försök under flera år visa sig hålla streck, att jorden är fattig på fosforsyra men har tillräckligt med kali, så förstår var och en, att det betyder mycket att få reda på detta. Det är en fråga, som måste utredas. Bäst vore det, att få göra försök i olika delar av svenskbygden och så få se, hur det stämmer på andra håll med resultaten på Birkas.

I nästa nummer skall jag redogöra för ett försök till, som kanske kommer att styrka oss i den uppfattning, vi här börjat komma till.

Vårens oro.

Att med vårens ankomst det råder en viss oro, känner nog lite var till. Se på stadsbon, hur han längtar till landet, när björkarna börja grönska och gullvivorna stå gula i backarna! Och landsbon är färdig att söka sig till staden, ut till sjöss eller vart som helst, bara han får röra på sig. Det är underligt hur det börjar röra på sig överallt. Knopparna svälla, snödrivorna försvinna, ismassorna smälta, och här och var söker det dagsmalta vattnet utlopp åt sig, antingen till havet eller någon större bäck.

Man rustar och beräknar. Rustar för den riktiga våren och sommaren och beräknar t. ex. när sjön fullständigt blir isfri, när man får släppa ut kreaturen på vårbete och slipper fodra dem mera, när man får börja så o. s. v. Beräknar och räknar hur mycket värfisken kan ge och huru mycket potatis man kan sälja till skutägarna och vad priset kan bli. Räknar och funderar, om man kan klara jordbruket med egen arbetskraft eller måste leja för sommaren. Eller måste sonen i huset gifta sig, för att det skall bli en person till i familjen och man på det sättet klarar sig. Det kanske också funderas lite varstans om flickan får stå brud i vår eller måste det ännu dröja ett år, innan den lyckliga tiden kommer.

Vårens oro märker man som sagt överallt, och man tycker att det är skönt med denna oro. Man oroas kanske inte för ingenting. Något av det man gått och funderat på ser ut att gå i uppfyllelse, och man blir glad åt det. Man blir glad åt att höra fågelkvitter och känna rå vårvind, som bränner ansiktet brunt, glad åt att se havet isfritt och åkern brun i vårsolen, glad åt att se knopparna svälla och höra bäcken porla av oro. Så har den kommit i årtusenden denna vår, men varje gång har den nyhetens oroliga behag med sig.

Fridolin.

**Kom ihåg Kulturfondens
sparbössa!**

Gudstjänster.

Svenska kyrkan i Tallinn:

Söndagen den 18 april kl. 11 fm. högmässa, kyrkoherde K. Nilsson.

Konfirmanderna samlas vid gudstjänstens slut.

Idag.

I dag hade jag besök av min vän Ankarklo, en synnerligen sympatisk och klartänkande herre. Jämte andra frågor berördes även Kustbon. Min vän A. har ordet. "Sambandet mellan folket och Kustbon borde stärkas. Huru vore det, om Kustbon skulle ge ut t. ex. 2—3 ggr om året "skolnummer". För vårt folk är Kustbon viktig. Den bör finna väg till skolorna, och till barnen. "Skolnummer" skulle innehålla uppsatser av lärare och elever samt bilder. För eleverna blir det intressant, när de få läsa sina uppsatser i Kustbon och ännu intressantare när de få läsa vad elever i andra skolor skriva om. Ja själva ämnena i lärarnas och barnens uppsatser kunna vara av intresse även för en större allmänhet. Sådana skolnummer skulle även draga föräldrarna närmare Kustbon, de skulle föra skolelever och lärare i de skilda skolorna närmare varandra".

Herr Redaktör. Redan i maj ett skolnummer icke sant? Vi hoppas att redaktionen står för realiserandet av planen och lärare vid skolorna uppmanas att inkomma med bidrag i tid. Hej så länge!

Alx. Sg.

Ovanstående förslag har redan tidigare diskuterats inom redaktionen, och red. är glad, att även vår gemensamma vän Ankarklo tänkt på saken.

Red. hade tänkt överraska läsekretsen redan i maj med ett skolnummer, men då nu vännen Ankarklo tagit saken till öppen behandling förlorar överraskningen sin udd, men hemligheten består allt fortfarande däri, att läsekretsen ej vet, vilken skola det är, som startar.

Red.

Till förmån för de fattiga

i svenska församlingen i Tallinn anordnar församlingens sällförening lördagen den 1 maj kl. 5 em. en fest i Tyska Flickgymnasiet Kentmangatan 6b. Föregående år har festen alltid hållits i Mustapeade Klub men i år har föreningen beslutat välja en något mindre och billigare lokal. Programmet blir i år också delvis ett annat, men säkert minst lika värdefullt som förr. Ett lotteri med många vackra vinster samt en riklig servering blir det givetvis även i år. Det övriga programmet skall senare meddelas i Kustbon. Då inkomsten av denna fest utgör församlingens enda tillgång för understödsverksamheten bland sina mindre bemedlade, är det att hoppas att tillslutningen blir god.

Svensk förening i Haapsalu.

Lördagen den 10 april stiftades vid Haapsalu svenska gymnasium en svensk förening vilken döpts till "Ajbo". Föreningen har till syfte att samla svenskar i Haapsalu kring modersmålet och att bedriva ajbo-svensk hembygdsforskning; båda mycket behjärtansvärda syften. Ännu leva i bygderna gamla, som sitta inne med ovärderliga skatter av ouppptecknade folksånger — och sagor, ännu äro många gamla redskap och vackra ölstänkor oomhändertagna.

Hoppas, att gymnasisterna under ferierna i egenskap av medlemmar av föreningen "Ajbo", komma att taga sin uppgift på allvar!

Senare på kvällen samlades den svenska gymnasieungdomen till en stämmingsfull samvaro på det svenska elevhemmet. Här föredrogs kvartettsång, lektes ringlekar och togs svängom efter en egen strängorkesterns medryckande toner. Det är en sann glädje att se dessa självmedvetna, glada ungdomar, besjälade av handlingskraft och framåtanda. Måne de djärva drömmarna ha gått i uppfyllelse!

Från Passlepa.

I dagarna har Passlepa kommuns mångårige kommunalsekreterare J. Remmelkoor avgått på pension och bosatt sig på sin hemgård på Dagö. Till efterträdare har valts hr. Elmar Maran hemma från Vörumaa i Syd-Estland. Tyvärr har ingen svensk, utom sekreterare Schönberg i Rikull och J. Pöhl på Rågö kommunalsekreterarekompetens, varför nu redan två rent svenska och med Passlepa även två blandspråkiga kommuners sekreterareposter besatts av ester.

Geijerafton på Nuckö prästgård

Måndagen den 12 april hade Birkas folkhögskolas lärare och elever, den kyrkliga syföreningens medlemmar och några utomstående glädjen att få samlas på Nuckö prästgård till en Geijerafton. Sittande vid kaffebordet åhördes ett mycket intressant och fängslande föredrag över den store kulturgestalten Geijers liv och gärning. Föredragshållaren, kyrkoherde Danell, föredrog även en mångfald av Geijers stämningsfulla sånger. Pianot sköttes skickligt av värdinnan fru M. Danell. Det gedigna programmet åhördes under andäktigt tystnad. Rektor P. Byström framförde till värdarna å de församlades vägnar ett varmt tack. Han kunde ej undgå att utan rörelse tänka på, att Nuckö redan efter ett par månader kommer att förlora sin så uppskattade kyrkoherde. *mn.*

Estlandssvenska.

Flicka, som kan sköta 2 kor, häst och några kaniner, får lätt plats hos svensk familj. Eget rum. Reseersättning. Svar till: St. Bongebo, Bondstorp, Småland, Sverige.

Platser i Sverige

finnas för ungdomar mellan 18-30 år, som äro friska starka och vana vid landbruksarbete och mjölkning. En flicka och pojke få plats på samma gård. Svar till landtbrukare Larsson Kävelsbo, Åtvidaberg, Sverige.

Genast till salu

snabb motorbåt, längd 10 mrt. Benz motor 225 hkr. hastighet 32 knop, pris 5000 Ekr. Närmare meddelande O. Pöhl V. Tähe 18-1, Tartu.

Estlandssvensk flicka

erhåller plats på landet i närheten av Stockholm. Närmare upplysningar erhållas hos J. Thomsson Höbring, Riguldi p. ag.

Till nytt hotell, som öppnas i början av juni åstundas i tjänst under sommarmånaderna 2-3

bildade flickor

i åldern 20-25 år, behärskande **perfekt** svenska och estniska. Ansökn. jämte foto, till **Kustbon Rütli 3, Tallinn.**

GEFLE MANUFAKTUR A.-B.

STRÖMSBRO

Utmärkta garner för fiskeriändamål **REKOMMENDERAS.**

Bästa drivkraft för fartyg

av alla slag är

Marin- J. M. June-
motorn Munkteill

A.-B. JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK

el 197, 8 7 - JÖNKÖPING - Telegr. Moto.

Pirma PORTLAND CEMENT

från

A/B Gullhögens Bruk, Skövde.

GEFLE NYA STUVERIAKTIEBOLAG

Gävle

Medlem av Norrlands Stuvareförb. Telegramadr.: Stowing. Tel. 277.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23

Randsyddas skodon, Mans- och Goskodon. Slitstarka. Goda passformer.

Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas i alla välsorterade affärer.

Clofströms

Rostfria Kockärl

rekommenderas.

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt

Norrköping. Tel. 1249.

Utför kemiska analyser och provtagningar. Inneh: Civiling. John Wanselin, stadske mist.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red.
A. Stahl.
N. Blees.
A. Aspelin.

Rütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:—

FENIX DRUVAN

Föreningsgat. 7. Engelbrektsgat. 5.

Gå till den av dess restauranger som är Eder närmst då Ni vistas i

MALMÖ

Intima och hemtrevliga lokaler. Omtyckta klubbbrum.

Direktion: Aktiebolaget Malmörestauranger.

Glöm ej

att Ni inbesparar 20% av arbetstiden om Ni använder

ORSA vedsågblad

Efterfråga dessa i närmaste järnaffär

Tillv: A/B ORSA Sågbladsfabrik,

Ensamförsäljare:

Birger Olssons Järnhandel, Orsa. Tel. Namnanrop. Telegramadress: Järnbirger.

A.-B. LYCKES SÖNER

Fiskebäckskil,

Konservfabrik för inläggning av finare aniovis och sillkonserver. Tel. 15.

E. W. JUST

Blekeri-Färgeri-Merserisation

Tel. 148 BORÅS 21 48

A.-B. GESTRIKLANDS YLLEFABRIK

JÄRBO

FILTAR VADMAL SPORTTYGER

Reserverad annonsplats.

Herdina Lindebergs eftr.

Inneh: Anna Sultan

Stora Torget 3. Linköping Tel. 178
1:sta kl. Konditoriserivering: Choklad, Konfekt, Bakelser och Småbröd.

Kinnaströms Väveri A.-B. Kinna

Randiga och rutiga bomullstyger, Bomullsflanell, Crepe-Frottéer, Poplin, Silkesblustyg Zefyr, Bolstervar, Cover. - Coat. Jacquardbolster Kadettyg, Möbiltyg.